

SORAINEN

Kunstiinvesteeringud

Isiklik kuid hinnatav?

Kärt Anna Maire Kelder

Tallinn

09.10.2024

Millest me räägime?

Isiklikust kogemusest

Millised tegurid
mõjutavad hinda?

Mida silmas pidada?

Mida vältida?

Kas kunst saab olla
investeering?

Väga natuke
hinnaindeksitest

Parim soovitus kolleksionääridele

Osta seda, mis päriselt ka meeldib.
Käi palju kunsti vaatamas ja arenda
oma maitset.

Ole tagasihoidlik/alandlik ja küsi
küsimusi.

„Mõtle tööde ostmisele, mida
ühendab lõng“.

*/Elisabeth von Habsburg. The Art Newspaper
intervjuu 2022).*

Kunstiturg

Kõigi varaklasside kõige reguleerimatum turg nii tehingute kui läbipaistvuse osas.

Ajalooliselt olnud täiesti läbipaistmatu.

Tehingute tegemisel on oluline jälgida täiendavat hoolsuskohustust.

Eelised kogujatel, kellele meeldib suhelda.

Kunstiinvesteeringud on nagu õnnemäng - mitte ainult kunstnike ja nende tööde osas vaid ka trendide, maitseeelistuste ja marketingi osas.

Kunstituru osalised – nemad, ehk täpsemalt nende ühisosa määrab enamikus ka teose hinna

Muuseumid

Galeriid

Oksjonimajad

Kunstikoolid

KUNSTNIK

Biennaalid
/messid

Eramuuseumid ja
kunstiklubid

Kolleksionäärid

Meedia

Alternatiivne varaklass

Kuidas vältida pettuseid?

- Esemelistesse varaklassidesse investeerides tuleb alati ette ebaõnnestumisi. Oluline on olla ettevaatlik aga mitte karta.
- Tähelepanu võiks pöörata:
- Kas antakse vastuseid küsimustele ja esitletakse ennast õigustatult?
- Tegele tunnustatud galeriide ja oksjonimajadega, küsi teisi arvamusi sõpradelt ja ekspertidelt, suhtle otse kunstnikega.
- Kunsti puhul on ühed olulisematest teguritest omandiõigus, päritolu ja autentsus.
- Uuri kõiki materjale tähelepanelikult ja kasuta tervet mõistust.

- Omandiõigus, päritolu ja autentsus on seotud aga nad ei ole tuvastatavad ja tõendatavad ühe dokumendiga.
- Kaasaegne kunst – fotod arved, lepingud
- Vanem kunst ja klassikaline kunst- kus on eksponeeritud, ekspertiisid, päritolu jms.
- Varastatud ja kadunud kunsti registrid – UK-s Art Loss Register, Muinsuskaitseameti Varastatud kunstimälestiste register, INTERPOL

Kunstiteose hindamine: Omand

- Omand ei võrdu valdusega.
- Õiguslik omand on täielik ja absoluutne õiguslik ja koormisteta omand. Õigus vallata, kasutada, käsutada, eksponeerida või teha muid tehinguid varaga.
- Kui õiguslik omand puudub, siis olenevalt asjaoludest, võib puududa ka teose väärtus valdaja jaoks.
- Getty muuseum peab Itaaliale tagasi andma „Võidukas noorus“ („Victorious Youth“) skulptuuri (EIÕK lahend). Teos oli omandatud ilma tegelikku päritolu tuvastamata ja rõhutades, et ei ole ajalist piirangut õigusvastaselt väljaviidud kultuuriliste objektide tagasinõudmiseks/konfiskeerimiseks.
- Varastatud kunst
- Natside poolt konfiskeeritud kunst jne.

Kunstiteose hindamine: Päritolu

- Oluline hindamaks, kas teos saab olla ehtne
- Väärtusega selgelt seotud: risk on näiteks natside poolt ära võetud kunstiteosed, varastatud teosed
- USAs on üldine praktika, et kui leiab tõendamist, et töö, on kas kunagi natside poolt ära võetud, või ka sunnitud olukorras võõrandatud, siis tagastatakse see töö algse omaniku pärijatele.
- Schiele, Klimt, Fran Hals, Köler, Wiiralt jt.
- Egon Schiele „Russian War Prisoner“ oli algselt Fritz Grünbaumi omandis, kes arreteeriti natside poolt ja saadeti kontsentratsiooni laagrisse, kus ta suri.
- Teemad: kas oli konfiskeeritud või hoiustatud; kas müüdi edas või varastati, kas on krim koosseis või mitte; Grünbaumi tööd on ka varasemalt vaidluste objektiks olnud.
- Manhattani piirkonna uurijad on tagastanud palju töid aga nüüd on esimest korda üleval jurisdiktsiooni vaidlus . Kas nad saavad konfiskeerida Chicagos?

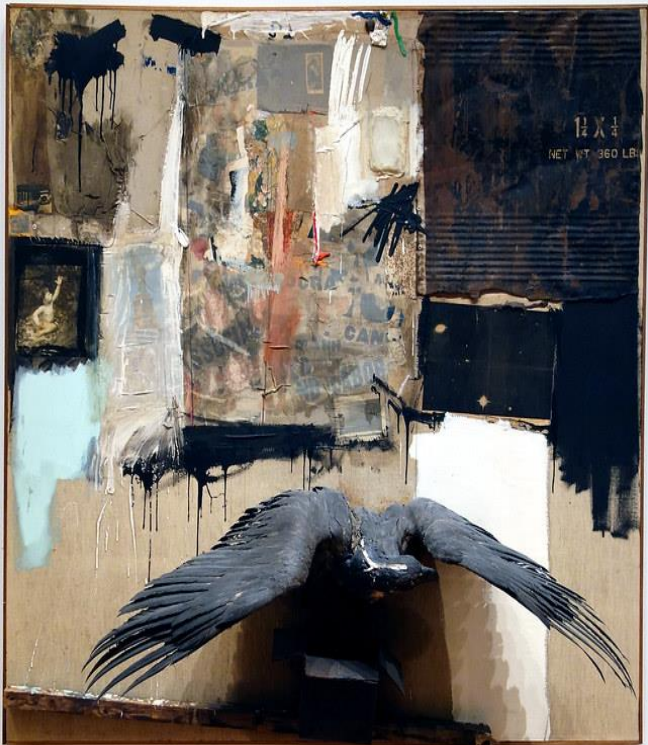
Kunstiteose hindamine: Autentsus

- Kaasaegses maailmas muutub võltsing by default eelduseks kui autentsus ei ole tagatud päritoluga.
- AI platvormid
- Ekspertiisid
- Ekspert hinnangud

- Kaasused: Modigliani tööd – Quattrochi
- Orlando muuseumis eksponeeritud Basquiati teosed – 25 teost mis on FBI uurimise all
- Aivazovsky
- Andy Warhol Foundation – sulges autentimise 2012, sest vaidlemine läks liiga kalliks (väidetavalt üle 10M USD)

Muud tegurid, mis väärtust mõjutavad

○ Turuväärtus: Müügiväärtus „0“, pärandimaks „29 miljonit USD“

- 2012 aasta kaasus

- Ileana Sonnabendi pärijad ja IRS: Pärijad tasusid ca 471M USD umbes 1B väärtusega kunstikogu pealt. Müües selleks ca 600M väärtuses töid.

(Kollektsioonis olid tööd valdavalt modernsetelt kunstnikelt Warhol, Jasper Johns)

Robert Rauschenberg. Canyon. Kasutatud Ameerika kiilaspea kotka topist (American Bald Eagle). 1918 ja 1940 aasta seaduste alusel on selle liigi tapmine, kasutamine ja müük kriminaalkorrass karistatav. Väga kompleksne vaidlus.

Kas kunst saab olla investering?

- Need, kes väidavad, et on väidavad ka seda, et kunstinvesteering loob aja jooksul väärtust juurde.
- Sotheby's Mei Moses Indices väidab, et kunstiteoste nominaalkasv on olnud 8,5% 1950-2021
- Väidetakse, et kunst on ka esoteerilistest investeerimisobjektidest, nagu vein, käekotid, ketsid jms kõige paremini positsioneeritud.
- Skeptiline seisukoht: Tilburgi Ülikooli uuring 2013: 4% 1957-2007. sarnane küll corporate bonds aga suurem volatiilsus.
- Selget seisukohta polegi: paljud uuringud on ajaliselt väga suurte vahedega, erinevad turud jne.

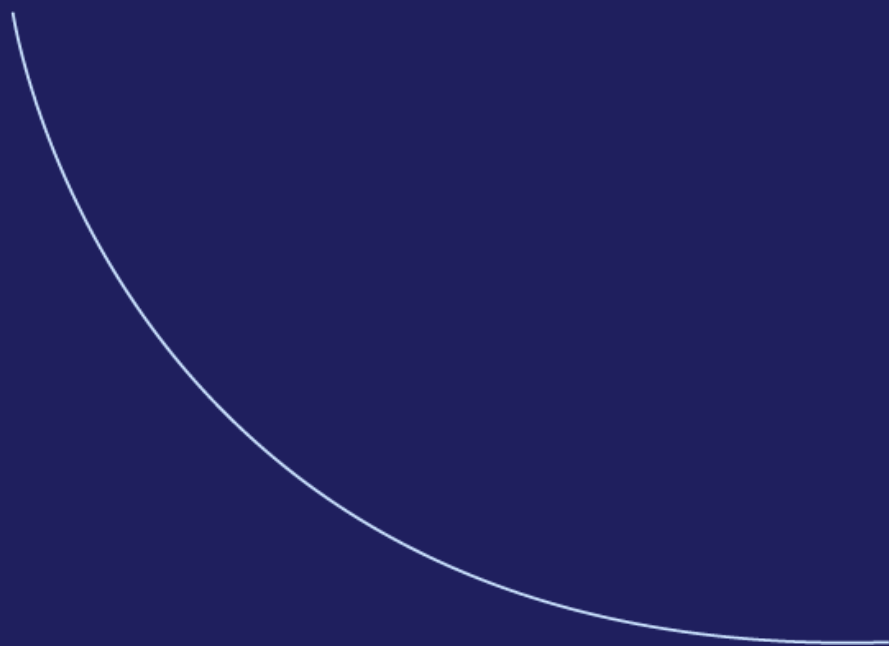
Tootlus ja riskiprofiil

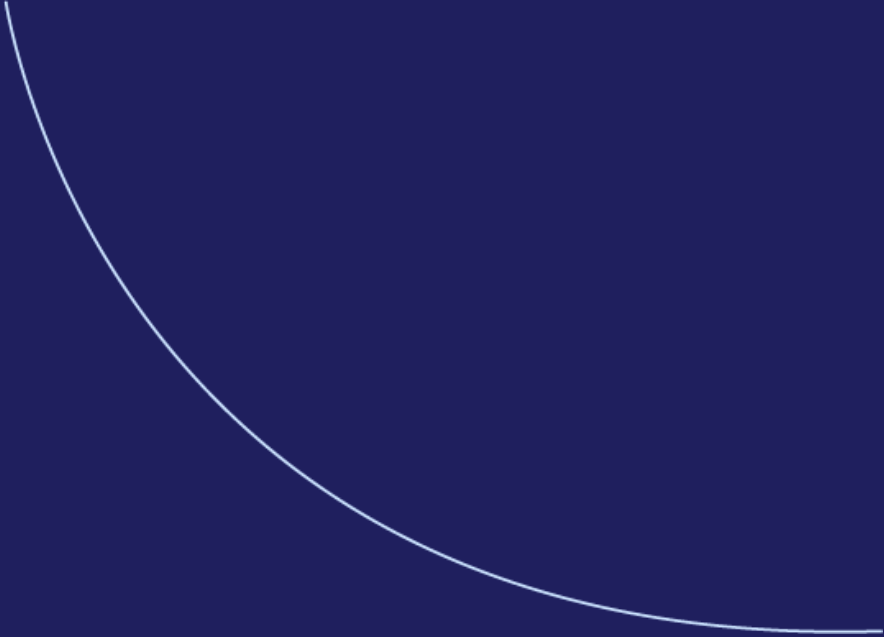
- **Arturo Cifuentes** – on analüüsinud Basquiati maale („The Worth of Art“) parem performance kui US equities ja Renoir ja Matisse töödel; APV meetod – sisuliselt on igal kunstnikul erinevaid rakursse, millest sõltub tööde väärtus.
- **8th Deloitte Private and ArtTactic Art & Finance Report:**
 - UHNWI kunsti ja kollektioneerimisega seotud varade mahtu hinnatakse umbes 2.1 trillioni USD väärtuseks 2022 aastal. 2026 on selle hinnanguliseks väärtuseks 2.8 triljonit USD.
 - Umbes 2/3 varahaldajatest (wealth managers) pakuvad nüüd kunstiga seotud teenuseid. Umbes pooled kogujatest tunnistavad, et kunstiteoste finantväärtus on esmane motivatsioon kunstiteose omandamiseks.
 - Deloidi raport ütleb, et Artnet kunstiindeks näitab aastast kasvu 2,5% vahemikus 2008-2023 (s.o.madalam kui S&P 500, kinnisvara ja kuld)
- **The Art Basel and UBS Global Art Market Report 2023** : käsitles umbes 3000 HNWI, kes kontrollivad kokku umbes 2 trillioni väärtuses vara, mida võiks kasutada kunstiga seotud investeeeringuteks. Selle hinnangu puhul on finantsväärtus teisel kohal ja esimesel on isiklik meeldivus ja identiteet.
 - Selle raporti kohaselt on tõusvas trendis analüütilised ostud ja samuti laenufinantseeringud ning kunsti kasutamine tagatisena.

- Investeerimise nimel kogujatel, kelle põhiline eesmärk on teenida raha, ei ole väga palju kindlust kuid küllaga riske.
- Genfi Freeport, mis on ehk üks kuulsamaid, on sellest hoiustatavate tööde hulga ja väärtuse osas konfidentsiaalne. NYT andmetel eeldas Shveitsi ametivõimude 2012 aasta audit, et seal hoitakse umbes 1.2 miljonit tööd.

Kunst kui tagatisvara (collateral)

- See, et kunsti tagatisel laene antakse ei ole uudis
- Kunstiteoste tagatisel antud laenud kogutakse kokku, väärtpaberitastatakse (securitised) ja müüakse kui investeerimisprodukte US ostjatele;
- Sotheby's teatas aprillis, et kaasab (laenata) \$700M kolmeks* aastaks kasutades tagatiseks UHNWI antud laene;
- Selleks loodi uus ArtFi Master Trust, Series 2024-1 Asset Backed Notes
- SFS (Sotheby's Financial Services)

Mõte on selles, et kui kunsti tehinguturg on ca 65miljardit aastas, siis eraomandis olevate kunstiteoste ja kollektsioonide väärtuseks peetakse ca 2 triljonit, siis see tähendab, et palju kapitali ripub lihtsalt seinal.

(Deloitte, ArtTactic Art&Finance Report 2024)

Find us in the international rankings – Tier 1

Praised by clients and market researchers

According to prominent legal directories, Sorainen is the strongest law firm in the Baltic region, with the most Tier 1 rankings at the pan-Baltic level

Chambers
AND PARTNERS

IFLR

The
LEGAL
500

ITR

2023-2024